

Karolinska institutet
Rektor

Luntmakargatan 13, Box 7851,
SE-103 99 Stockholm, Sweden
Tfn/Phone: +46 8 563 085 00
Fax: +46 8 563 085 50
hsv@hsv.se, www.hsv.se

Juridiska avdelningen
Anna Sandström
BESLUT

2009-08-17
Reg.nr 31-1345-09

Anmälan mot Karolinska institutet angående examination av en students praktik

Fråga om en praktik har avbrutits i förtid.

Anmälan

N N har i anmälningar till Högskoleverket ifrågasatt hur examinationen skett på en praktik på kursen Psykiatrisk vård, 15 högskolepoäng, inom sjuksköterskutbildningen vid Karolinska institutet (KI). Han har anfört i huvudsak följande.

I kursen Psykiatrisk vård ingår praktik, verksamhetsförlagd utbildning (VFU) om sex veckor. Den 19 februari 2009 skulle han, hans handledare och en adjunkt ha ett halvtidssamtal som man brukar ha efter halva praktiktiden. Adjunkten skulle vid detta samtal göra en bedömning med hjälp av ett bedömningsunderlag. Adjunkten hade i stället bjudit in en fjärde person som inte hade någon rätt att närvara. Trots detta deltog denna person ändå i bedömningen, vilket är emot KI:s regler. Adjunkten motiverade personens närvaro med att det var en gammal kollega. I stället för att utföra en halvtidsbedömning ägde ett icke relevant samtal rum. Formuläret fylldes inte i, inga punkter bedömdes och det fördes ingen diskussion om en fortsättningsplan för den aktuella praktiken. Under samtalet meddelade adjunkten att han var underkänd. Det framkom inga tydliga argument och han fick inte något skriftligt besked. Hans handledare var nöjd med honom och sa att han var duktig. Han anser att KI ska se till att det i kursplanerna anges tydliga villkor för praktiken.

Han bytte handledare under praktiken eftersom den första handledaren blev sjuk. Den andra handledaren, som kallade honom för en duktig student, ville inte fortsätta som handledare eftersom han skulle gå en utbildning i stället. Han fick inte gå den sista praktikveckan på grund av missförstånd mellan hans handledare och adjunkten. KI har avslutat hans praktik i förtid och institutionen har inte kunnat samordna hans praktik på ett adekvat sätt. Examinatorn på kursen har gett honom betyget underkänt på praktiken, trots att han inte fick gå den sista veckan på praktiken. Betygsbeslutet bör bli annullerat.

Utredning

Högskoleverket har inhämtat yttranden från Karolinska institutet som har anförts i huvudsak följande.

N N påbörjade den 19 januari 2009 kurserna Psykiatrisk omvårdnad, 7,5 högskolepoäng, och Psykiatri, 7,5 högskolepoäng. Kurserna läses integrerat på den fjärde terminen på sjuksköterskeprogrammet. Kurserna inleds med två veckors teori och därefter följer VFU under sex veckor, dvs. i en omfattning om nio högskolepoäng.

N N påbörjade sin VFU den 2 februari 2009 på en avdelning på en behandlingsenhet inom psykiatrivården. Efter tre dagar kallades en lärare, tillika universitetsadjunkt, från KI till avdelningen. Läraren blev informerad om att N N:s handledare inte längre kunde handleda N N på grund av samarbetssvårigheter. En ny handledare utsågs och examinatorn informerades om bytet. Den 19 februari 2009 genomfördes en halvtidsbedömning. Halvtidsbedömningen är ett utvecklingssamtal och en bedömning av studentens kunskaper. Studenten, handledaren och den ansvarige läraren ska samtala om studentens lärande. Vid N N:s bedömning deltog även en chefssjuksköterska vid avdelningen. Chefssjuksköterskan är den ”obehöriga” personen som N N nämner i sin anmälan. Det är inte ovanligt att en chefssjuksköterska är med vid halvtidsbedömningar om det finns indikationer på att en student riskerar att bli underkänd eller om det har uppstått problem. Det är chefssjuksköterskan som har det övergripande ansvaret på avdelningen.

Halvtidsbedömningen inleddes med en diskussion om N N:s VFU. Handledaren tog bland annat upp brister i N N:s hantering av läkemedel och att han inte hade följt avdelningens säkerhetsrutiner. N N delade inte handledarens uppfattning. Handledaren, adjunkten och chefssjuksköterskan försökte utifrån bedömningsmaterialet att föra ett konstruktivt samtal om hur N N uppnått kursens lärandemål. Detta var dock inte möjligt eftersom N N gick i försvarsställning. Efter drygt en timmes samtal föreslog adjunkten att man skulle övergå till att behandla den generella delen av bedömningsformuläret. Handledaren gick systematiskt igenom formuläret. Det var tydligt att N N riskerade att bli underkänd.

Om en student riskerar att bli underkänd ska en plan upprättas för vilka åtgärder som behöver vidtas för att studenten ska kunna uppnå målen för godkänt. N N ville inte skriva under formuläret eftersom han inte godtog bedömningen av hans VFU. Det var därför inte möjligt att upprätta en plan vid detta tillfälle. N N erbjöds därför att träffa adjunkten vid ett senare tillfälle för att diskutera utformningen av planen. N N har bjudits in till två möten i början av mars 2009 för att diskutera detta. Han har tackat nej till dessa tider och en åtgärdsplan har därför utarbetats av examinatorn utan N N:s medverkan. Adjunkten informerades den 19 februari 2009 examinatorn och den kursansvarige om att det fanns en risk att N N kunde bli underkänd och att det var viktigt att en åtgärdsplan utarbetades

tillsammans med N N. Examinatorn beslutade därför att kalla N N till ett möte. Vidare informerade N N:s handledare chefssjuksköterskan om att han inte längre ville handleda N N. När N N den 23 februari 2009 tog kontakt med chefssjuksköterskan föreslog hon att hon skulle undersöka om det fanns möjlighet för honom att slutföra VFU:n på en annan avdelning på samma klinik. Detta visade sig dock vara omöjligt.

Den 26 februari 2009 hölls ett möte mellan N N och adjunkten. Halvtidsbedömningen diskuterades och adjunkten tog upp möjligheten för N N att göra om hela VFU:n för att öka hans chanser att bli godkänd. N N ville dock avsluta den pågående perioden även om han inte skulle bli godkänd. Den 3 mars 2009 inleddes därför ett arbete med att hitta en ny VFU-plats till N N. Det hade varit önskvärt att N N kunnat slutföra sin VFU på samma avdelning som han påbörjade sin VFU. KI måste emellertid respektera avdelningens bedömning att man inte kunde erbjuda honom fortsatt handledning. Beslutet berodde till stor del på att N N inte hade följt säkerhetsrutinerna på avdelningen.

Den 15 april 2009 påbörjade N N de tre återstående veckorna på sin VFU-placering på en ny avdelning på en annan behandlingsenhet. Eftersom halva perioden redan hade genomförts och ett halvtidssamtal hållits gjordes endast en slutbedömning av denna period. Handledaren gav dock N N kontinuerligt omfattande återkoppling utifrån den åtgärdsplan som hade upprättats. En preliminär slutbedömning gjordes den 29 april 2009 och där närvarade N N, handledaren och adjunkten. Vid bedömningen konstaterades att N N gjort små framsteg, men att hans kunskapsbrister var så stora att han inte bedömdes ha några möjligheter att nå målen för att få godkänt under de återstående dagarna av placeringen. N N fick dock information om att han hade rätt att gå de sista dagarna på VFU:n samt att den definitiva slutbedömningen skulle genomföras den 4 maj 2009. N N ville inte fortsätta sin VFU på avdelningen vid det tillfället. Man kom därför överens om att han skulle avsluta sin placering den kommande helgen. På grund av en hög arbetsbelastning bedömde handledaren dock att hon inte hade möjlighet att handleda N N under denna helg. Chefen för avdelningen beslutade av patientsäkerhetsskäl att N N inte kunde slutföra sin VFU den helgen. KI fick olyckligtvis information om detta först den 4 maj 2009. Den 26 maj 2009 beslutade examinatorn att ge N N underkänt. KI fäster stor vikt vid patientsäkerhet. I kursplanerna för Psykiatrisk omvårdnad och Psykiatri anges i målen för kurserna att studenterna kan tillämpa säkerhetsföreskrifter och hantera läkemedel. KI anser att det är allvarligt ur säkerhetshänseende att N N anser att förmågan att följa gällande säkerhetsrutiner inte är en del av bedömningen av hans VFU. Om N N önskar att slutföra sin VFU kommer KI se till att han får genomföra återstående dagar på den senaste praktikplatsen. Han kommer även att få möjlighet att göra om sin VFU under höstterminen och i enlighet med KI:s riktlinjer kommer en ny examinator att utses för den kommande VFU:n.

Högskoleverkets bedömning

I 6 kap. 18 § högskoleförordningen (1993:100) anges att om inte annat är föreskrivet i kursplanen ska betyg sättas på en genomgången kurs. Betyget ska bestämmas av en av högskolan särskilt utsedd lärare (examinator).

Beslut om betyg kan inte överklagas, vilket innebär att varken Högskoleverket eller någon annan myndighet kan överpröva en examinatorns beslut om betyg. Högskoleverket kan därför inte ta ställning till om beslutet att underkänna N N på den VFU som ingått i kurserna Psykiatrisk omvårdnad och Psykiatri var riktigt.

Högskoleverket kan däremot bedöma om en högskola vid sin handläggning av ett ärende har följt gällande bestämmelser, beaktat krav på rättssäkerhet och i övrigt har förfarit på ett lämpligt sätt. Högskoleverket kan enbart granska KI:s agerande eftersom verket inte har tillsyn över sjukhus eller behandlingsenheter. Av utredningen i ärendet framgår att N N den 26 maj 2009 fått betyget underkänt på den VFU som är en del av kurserna Psykiatrisk omvårdnad och Psykiatri. Högskoleverket anser att det är beklagligt att N N inte har kunnat genomföra sin praktik som planerat. Verket kan emellertid konstatera att KI inte kan tvinga ett sjukhus eller en behandlingsenhet att mot dess vilja låta en student genomföra en praktik på en viss plats. Högskoleverket finner dock att det av utredningen framgår att KI har agerat snabbt och aktivt för att ge N N en ny placering under våren 2009. Verket ser även positivt på KI:s rutiner att upprätta en åtgärdsplan när en student riskerar att bli underkänd. Av handlingarna i ärendet framgår det vidare att N N den 26 maj 2009 endast hade två dagar kvar av sin VFU. Med hänsyn till att N N genomfört så gott som hela praktiken konstaterar Högskoleverket att det inte förelåg något hinder för KI att examinera honom på den aktuella VFU:n. Verket anser därmed att KI inte har avbrutit N N:s praktik i förtid.

Med dessa besked avslutas ärendet.

På Högskoleverkets vägnar

Teresa Edelman

Beslutande verksjurist

Anna Sandström

Föredragande verksjurist

Kopia för kännedom till: N N